

LINUM

Informationsblad från Skånelin

Linum hösten 1992

Linsommaren 1992

Gunnel och Sven Erik Mårtensson berättar.

Vår egen linodling 1992 bestod av 60 m² blåblommigt Nike och 40 m² vitblommigt Henryk.

Linet såddes den 10 april under goda betingelser. Fältet stod jämnt och vackert en månad senare. Förhoppningarna om att få ett bra odlingsår var stora. Det kom ett vackert och välgörande regn den 12 maj och därefter värme. Att det var försommarens sista regn kunde vi inte ana. Vecka efter vecka gick och ju längre regnet uteblev desto klarare framstod det att det skulle bli ett missväxtår. Blomningen inträffade före midsommar och då var det mesta av linet inte mer än 25-30 cm högt. Om vi haft möjlighet till att bevattna fältet hade resultatet blivit annorlunda. När ryckningen skulle börja var det bara till att konstatera: Det får bli eternellbuketter. Stråna är alltför korta till spånad!

Vi har hört av andra odlare i trakten att problemet har varit detsamma oavsett sortval. Även oljelinet har naturligtvis känt av torkan.

Clas Johnsson, Brösarp odlade i år 200 m² vitblommigt Henryk. Mindre än 10 % kunde användas till spånad, resten blev eterneller.

Kerstin Jonsgården, Eljaröd hade 100 m²

och möjlighet till bevattning, vilket gjorde att hon kände sig nöjd med resultatet.

Vi hoppas att nästa år blir ett gott linår.

"Slöjdsommar" på Liljevalchs

Barbro Nyberg rapporterar om sommarens utställning i Stockholm.

Svenska hemslöjdsföreningars riksförbund firade sitt 80-års jubileum med en innehållsrik och intressant utställning av slöjd och hantverk från hela landet. I utställningen fanns också en butik med utvalda produkter från slöjdare och hantverkare så att varje besökare kunde få sin köplust tillfredsställd.

Hemslöjdskonsulenterna i Skåne föreslog och skaffade fram ortstypiska hemslöjdsprodukter som sedan en arbetsgrupp från vardera utställning och butik valde ur. Ett 30-tal slöjdare/hantverkare representerade vårt landskap på Liljevalchs.

Konsulenterna engagerade också en grupp slöjdare/hantverkare som deltog med demonstrationer av sin slöjdart under sex dagar i juli. Arrangörerna önskade musik under någon av dagarna.

Bibbi Elmarsson spelade träskofiol och Cajsa Lund och Åke Egevad spelade på traditionella ljudredskap.

Platserna på en bussresa till Liljevalchs tog snabbt slut och deltagarna kunde också se utställningen "Linum genom livet"

på Skansen och "Folkkonst" på Kulturhuset.

Under "Skåne veckan" 30/6-5/7 demonstrerades följande slöjdtekniker.

Från M-länet:

Bibbi Elmarsson	träskofiolbygge
Ingegerd Hansson	skånskt yllebroseri
Ulla Olsson	klutbindning
Majken Bertilsson	halmbindning/löb
Inger Falkenberg	målning av förningskrukor

Toly Svensson	flätade pilkorgar
Kerstin Winther	flamskvävnad

Från L-länet:

Olle Andersson	lergökstillverkning
Lars G Larsson	hornslöjd
Astrid Viberg	klutbindning o skånsk knyppling

Mikael Jansson	linspinning
Greta, Leif Eriksson	spånkorgstillverkn
Ally Svensson	skånskt yllebroseri
Adrian Crumhorn	täljning o trad måln
Barbro Nyberg	mangling

Linnet på Liljevalchs

Linnet på utställningen fanns representerat från råvaran i olika beredningsstadier till en mängd produkter.

Från den majestätiska brudsängen med sänghimmel och lakan och spetsar i linne till Gunvor Johanssons möbeltyg i damast och Gunnel Mårtenssons damastduk med inslag som hon odlat, berett och spunnit själv.

Mikael Jansson undervisade om lin och spann samtidigt till synes hur lätt som helst, vilket trollband publiken.

Klutbindningen fascinerade alla. Få hade klart för sig att ett enkelt linnekläde kunde bindas upp till ett rent konstverk med veck, rosetter och stora breda broderade och spetsprydda band.

Inte kunde man heller ana att intresset för mangling var så stort. Skansens mangel hade förts till "mangelrummet" och utgjorde en ståtlig syn.

Det var många känslor som fick utlopp vid synen; många barn som hade blivit skrämnda för den. Och många långtansfyllda suckar vid synen av det vackra resultatet när man manglar på stenmangel. Klässbols nyframtagna mangel för små tvättstugor demonstrerades med framgång. Den är lite bredare och säkrare och kan verkligen rekommenderas.

I butiken kunde man köpa vackra linnehanddukar och andra linnertextilier. Det står helt klart att linnet har djupa rötter i vårt medvetande. Det kan inte ersättas av något annat material speciellt med tanke på skönhet och elegans. Att det dessutom har en hel mängd andra fördelar gör att Skånelin och andra linföreningar i landet ser ljust på linets framtida användning.

Nordlin

Kirsten Persson rapporterar om kontakterna med grannar i Norden.

Samarbetet och kontakterna med de övriga nordiska länderna är glädjande och positivt.

Sommaren började med att fyra tjejer från Island gick en intensivkurs i "Linberedning och spinning" fredag-söndag. Kursen hölls i Vuxenskolan och Skånelins regi. Det var trevliga och arbetsvilliga flickor. Alla med efternamn, som naturligtvis slutade -dottir. Kursen gjorde verkligen skäl för "intensiv" och dammet och skrattet stod högt i tak i brydestuan. Sommaren '93 skall det växa spånadslin på Island. Det skall bli spännande att höra, hur det går i det klimatet. Sommarens dagstemperatur är ju inte så hög där, men dagarna är långa. Jag tror nog, att jag får information därom, som jag lovar att förmedla vidare till Linums läsare.

Så blev det juni, och då kom det en buss full med linvänner från Norge. De inkvarterades på Bjärsjölagård, där de trivdes och njöt de korta stunder som blev över. Tiden i Skåne skulle ju räcka till mycket. Det mesta med anknytning till lin. De var

naturligtvis intresserade av brydestuan och maskinerna där. Norges linförening har anskaffat likadana från Teckomatorp och Polen, men vid tidpunkten för deras besök här, så hade inte deras egen beredningsstation kommit i gång. Vi gjorde även besök hos damastväverska, linneväveri, den "gamla brydestuan i Bessinge", och hos oljelinbönder. Så det var ett späckat program, som också gav plats åt en givande kvällsdiskussion om "framtidens linodling i Norden". Vädret var vackert och fläderblommorna stod som vita skyar. Efter avsmakning av fläderblomsaft så inköptes det spann, socker och citroner och så tog vi farväl vid fläderbusken "hemma vid".

I början på juli kom en grupp från Danmark. De ville se hur brydestuan fungerar och höra talas om föreningens arbete. De sammanträffade också med ett par oljelinbönder, och det blev nog ett givande samtalsutbyte om olika användningsområden av oljelinstjälken. Det var intressant att lyssna på, och det verkade som om det blev början till ett samarbete Sverige - Danmark.

Spinnegille

Irmela Paulsson

1992 års spinnegille som firades den 9 maj i Bjäre Härads hembygdspark i Boarp utanför Båstad, blev en uppmärksam tillställning med ett 40-tal deltagare från när och fjärran, redan på förmiddagen samlades spinnerskor och spinnare. Här var återseendets glädje för många, hjärtligt välkomna var alla.

Timmarna fram till lunch var ämnade för kunskapsutbyte och rann snabbt iväg. Att en gång om året kunna träffas och spinna tillsammans, prata ut om goda och dåliga erfarenheter, se på varandras olika spinn-sätt och linuppsättningar, ger oss alla vidgade och nya kunskaper. Där såg man Anna i Hölminge visa och hjälpa till med att rulla upp lin på spira på sitt eget, mycket vackra sätt. Ernst från Bornholm spann sin lintåga dubbelvikt, invirad i en bit skumplast och fastbunden på vänster underarm, han doppade dessutom fibrerna i ljummet linfrövatten istället för att spotta på fingrarna och fick en underbar jämn tråd. Här spann lin från midjan, från linkam, här blöttes med saliv på det gamla sättet och med hjälp av linne-lapp à la Betsy, tåga och blånor blev till tråd. Vilken härlig mångfald!

Bjärebygdens duktiga "Lingrupp" som stod som värdar och arrangerade det lyckade "spinnegillet" på Boarps Hembygdsgård den 9 maj -92

På eftermiddagen öppnades dörrarna för alla. Evenemanget hade uppmärksamats i Nordvästra Skånes Tidningar och i Hembygdsföreningens program. Nog var det en härlig syn som mötte besökarna. Fler än 20 spinnrockar i farten, finklädde spinnerskor, många i sina sockendräkter, visade hur man gör. Väggarna pryddes av dukar och bonader, vävda av handspunnet lingarn. På planscher kunde man följa linberedningens olika skeden. Finspunnet garn, blånor, häcklat lintåga och tvättade lindhärvor fanns att beskåda. För att markera lentygets förträfflighet visades även nyuppsydda klädesplagg av maskinvävt hellinnetyg i moderna mönster och mustiga färgtoner. Ute på logen häcklade de "glada gossarna" Sven-Gunnar och Åke och pratade linberedning med sin publik. Tyvärr tänkte ingen på att räkna antalet besökare denna eftermiddag. Det var många, ibland liknade utställningsrummet mest en bikupa, det surrade och pratade, folk kom och gick i en jämn ström. För oss resulterade dagen i 5 nya deltagare i vår ständigt pågående linkurs. Kirsten fick sålt ett stort parti linolja till slöjden i Båstad och många människor fick reda på att föreningen Skånelin finns.

Hjärtligt tack till er alla som kom till oss denna blåsiga lördag. Vi tror att dagen blev det vi hade hoppats på, en festlig träff för deltagarna och ett fönster utåt som väcker intresse för linet.

Det verkar som om det skall bli tradition att ha spinnegille i maj. 1991 var det på Bjärsjölagård, i år på Boarps Hembygdsgård och alla spinnerskor och spinnare vik söndagen den 9 maj 1993! Då blir det spinnegille i Degeberga Hembygdsgård.

Lära om lin

Kirsten Persson

Intresset för att lära om lin och användandet av den nyttiga växten är stort.

Dagisbarn 3-5år har i år vid några tillfällen fått "se och pröva". Mellanstadiet och

högstadiet på olika platser i Skåne har haft temadag, där linberedning ingått och så har lärare kunnat välja linberedning i den obligatoriska fortbildningen.

I höst skall 15 deltagare från Vuxenskolan i Sjöbo och Svalöv, några lördagar, hålla maskinerna i gång i brydestuan.

Skånska linutställningar

Utställning om linberedning och vävning i hembygdsmuseet i hembygdsparken i Hässleholm.

Vi vill slå vakt om linet, så att man inte av okunskap förstör gammalt linne som hållit i flera generationer genom ovarsam behandling, säger föreningens ordförande, Lennart Kristensson.

Elsa Persson som själv odlar lin på gården i Stoby visade vad de olika redskapen använts till, hur linet har beretts från odling till färdigt garn och vävning. Hon har själv föreläsningar hemma om hur detta går till och kommer eventuellt att ha föreläsningar även på hembygdsmuseet under hösten. Intresset för linodling och linberedning ligger i slakten.

Det sägs att mormor var väldigt duktig på detta. Sedan hoppade det över en generation, berättar hon medan hon glatt visar hur arbetet vid spinnrocken går till.

De flesta redskapen är från 1800-talet och har funnits i museets ägo länge. Vid utställningen visas inte bara redskap utan även färdiga dukar och annat linne i ett linneskåp från mitten av 1800-talet.

Idag är det inte många som odlar lin och just därför är det extra viktigt att visa utställningen och bevara kunskapen om linodling och linberedning.

Det ligger i tiden. Mentaliteten "slit och släng" är på väg ut. Det finns ett stort kulturvärde i det gamla linnenet och det förstörs snabbt om det sköts på fel sätt trots att det tidigare hållit i generationer.

Utställningen kommer att finnas på hembygds museet till den 15 december.

Linets dag i Svalöv

Rosie Johansson

Årets linskörd blev förvisso inte vad man räknat med, men den grupp linberedare med Ester Hansson, Rut Olsson, Ingrid och Margit Lindberg, som visade besökarna hur man handskas med "brydestuans" maskiner för att få fram en användbar lintåga, hade ett gott förråd att tillgå. Om än maskinerna bullrar som tröskverk och skävorna yr, är det en förnöjelse att se hur snabbt och effektivt det går med den maskinella utrustningen. Den i Polen inköpta skäktturbinen gör ett bra jobb, och när den efterlängtade ljudisoleringen och fläktanordningen så småningom kommer på plats kan arbetsmiljön också bli acceptabel. En och annan av besökarna prövade själv på att bereda lin, vilket säkert kan vara så intressant att man senare anlitar Skånelins "brydestua".

Studieförbundet Vuxenskolan i Svalöv, hade på sedvanligt sätt ställt sina lokaler till förfogande så att Skånelins medlemmar kunde visa "Linne i gammal och modern tid", allt från grova lakan och vardagskläder till finaste spetsar och papper som idag bereds av linfibern.

Barbro Nybergs samling av linnensäcker för förvaring, bolster, lakan, förhängen och handdukar blev en upplevelse att forska bland för både dem som upplevt gamla tider och för dem som ville utforska den dagliga användningen av linet förr i tiden.

Skördeskjortor, byxor och klänningar i lin - ofta med kragar i annat material som förr ansågs finare hade lånats från Hembygds-museet i Herrestad och från Hemslöjds-konsulenterna.

Dagens intressanta användning av linet såg vi exempel på i Astrid Wibergs knypplade spetsar - där tekniken också visades - i Eva Johanssons löpare i mun-

kabälte och Maiken Bertilssons halm och linarrangemang. Besökarna kunde i Solveig Kristianssons gobelänger och bilder, broderade i lysande färger med lingarn, ta del av hennes barndomsupplevelser i södra Småland. Minst lika intressanta som Astrid Lindgrens berättelser. Linpapper - en ny konststart - visades upp och allt detta i linväg kompletterades med Eva Bengtssons välkomponerade eternellgrupper. Arrangörerna gläds åt att besökarna tar del av lindagen - diskuterar linfrågorna, t ex användningen av linoljan från Höjs Boställe, köper lotter och slår sig ner med en kopp kaffe efter rundvandringen. Tack för att Ni kom - nästa år arrangeras lindagen i samband med VM i plöjning som går av stapeln i NV Skåne.

Linnytt

Sommaren nyhetsbrev från Riksgruppen för linets utveckling och från arbetsgruppen (NFH).

Riksgruppen för linets utveckling har haft två sammanträden under våren - ett den 6 februari på Svalöv AB och ett den 27 april på Jordbrukstekniska Institutet, Ultuna.

Vid dessa sammanträden har Riksgruppens ledamöter fått möjlighet att ta del av de linprojekt som drivs inom resp verksamhet.

I Svalöv besöktes också Föreningen Skånelins "brydestua" där den nyinstallerade skäktturbinen, inköpt i Polen, demonstrerades.

Inom Svalöv AB har man vunnit stora framgångar med sitt projekt Lin 2 000, att genom korsningar mellan olika linsorter få fram ett frö, som ger hög linolenssyrehalt. Med detta positiva resultat ämnar man fortsätta försöken.

Inom JTI arbetar man med det 3-åriga projektet Linindustri, som sker i samarbete med Högs-kolan i Karlstad.

Projektet är indelat i tre delar:

1) Agroteknik - denna del ligger inom JTI:s område.

2) Beredningsteknik.

3) Fiberegenskaper/systemstudier.

De två sistnämnda delarna ligger inom högskolans område.

Målsättningen med projektet är att få fram långfiber av hög kvalitet för textil användning. Funktionsstudier har bedrivits praktiskt under 2 år på 2 hektars odling. Där har man prövat olika metoder för slätter, vändning/spridning, strängläggning, tröskning, bärgning, fälttorkning och lagring. Man bedömer tid och kostnader i olika stadier mot de krav på kvalitet som ställs på frö och fiber.

Vid sammanträdet i Svalöv besvarades positivt en begäran, som framförts av nämndens arbetsgrupp i linfrågor, om att sorten Lin 63 110 nu ges namnet HEN-RYK. Detta som en hedersbetygelse till Henryk Zienkiewicz, som arbetat med förädlingen av bl a denna linsort. Svalöf AB skall sända in namnförslaget för juridisk prövning hos Växsortsnämnden före den 1 januari 1995 och före den ev anslutningen till EG, som kräver mycket omständliga statsplomberingar på alla produkter med garantier på renhet och grobarhet.

Vid sammanträdet gavs också en rapport om den framställan som överlämnats till regeringens Arbetsmarknads- och Jordbruksdepartement. En uppvaktning hade också skett den 4 december 1991 hos arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund i samband med denna framställan om medel till Riksgruppens samordnande verksamhet.

Samtidigt rapporterades att två motioner om svensk linodling hade lagts i Riksdagen. Det märks ett stort intresse för linet men det finns uppenbara svårigheter i den ekonomiska situation, som landet befinner sig i, att kunna få fram medel till linverksamheten.

Vid sammanträdet på JTI, Ultuna, den 27 april, rapporterades om det negativa be-

skedet som regeringen lämnat - att inga medel beviljats till Riksgruppens samordnande verksamhet. Det kan ses som ett misslyckande men det gäller att inte ge upp. Motionärerna i Riksdagen har fått del av regeringens beslut. Det ankommer på oss alla att var och en påverka regionala politiker att agera i linfrågorna.

Riksgruppen är helt överens om, trots uteblivna medel, att med gemensamma krafter fortsätta sin uppgift som den referensgrupp den varit och är för pågående linverksamhet i landet.

Riksgruppen har beslutat att inbjuda berörda parter till ett seminarium den 25-26 november för att ge ökad uppmärksamhet åt linfrågorna och flytta fram positionerna för linet.

LRFs forskningsstiftelse har tillsatt en särskild grupp med uppgift att bearbeta frågorna kring linet och utforma ett ramprogram, omfattande både olje- och spånadslin, med ett ekonomiskt tak som kan vara rimligt för en satsning på linet. Samtliga ansökningar, som lämnats in, har avslagits i avvaktan på ramprogrammet för förnyat ställningstagande till nya ansökningar. Riksgruppen har framfört önskemål om att få vara remissinstans för ramprogrammet.

Den tidigare aviserade marknadsundersökningen är nu genomförd och ges ut av ALA-gruppen med titeln Marknadsstudie i Sverige av linfiber i icke-textila applikationer, av Sten Liljedahl och Bo Smeder. Rapporten kan rekvideras hos ALA-gruppen, Box 7013, 750 07 Uppsala, tel 018-67 10 00 till en kostnad av 85 kr/ex exkl moms. ALA-gruppen skall nu lansera boken för att öka intresset för användning av lin inom industrin. Den nyanställda statskonsulenten Staffan Lund har nu till uppgift att bl a arbeta med de applikationer som tagits upp i boken.

Sten Liljedahl är nu knuten till SLU och genomför för närvarande en studie av projektet Örebro Lin, som är en rent kommersiell verksamhet för jordbrukare.

Inom projektet Linindustri, Högskolan i Karlstad, görs analyser av linfiberkvalitet och mäts mängden skävor.

Vidare meddelades att Almedahlskoncernen åter är ägare till Holma Helsinglands spinneri i Forsa.

Så har vi till nämndens arbetsgrupp för linfrågor fått ett brev med några frågor som vi gärna vill besvara så här, eftersom svaren kan vara av intresse för alla, som är verksamma inom linområdet.

Hur har det gått med Växbo lin?

Växbo Lin har rekonstruerats. Kringbörande linodlare har bildat ett bolag, som äger fastighet och maskiner. Ett annat bolag har bildats av VD Anders Ericsson med hustru och de driver spinneri och butik.

Spinneriet är i gång sedan den 1 juni 1992 i begränsad omfattning och kommer att så vara till i slutet av augusti. Därefter görs ett uppehåll för att åter börja spinna den 1 februari 1993.

Butiken är öppen året om alla dagar mellan kl 11 00 - 19 00 med försäljning av blekt och oblekt lingarn direkt över disk och via postorder.

Adress och telefonnr till Växbo lin är Växbo Lin AB, Växbo 3583, 821 00 Bollnäs, tel 0278-662 00.

Verksamheten är öppen för besök, önskas visning kan denna ordnas i mån av tid efter föransökan per telefon.

Spinneriet kan inte ta emot partier för spinning. Där saknas berednings - häckelmaskin och råvaran importeras än så länge från Belgien och består av häcklat linband.

Beträffande frågan om det finns någon rötningsstation så är svaret NEJ. Eftersom vi i Sverige inte har beredningsmöjligheter så sker inte odling i någon större skala, varför det inte varit aktuellt med

någon rötningsstation. Olika rötningsmetoder provas i de pågående olika projekten där resultat och kostnader vägs mot varandra.

För den småskaliga odlingen rekommenderas tvåstegsrötning som den bästa metoden där man lättast kan kontrollera att linet inte blir varken över- eller underrötat. Anvisningar för tvåstegsrötningen kan rekvideras från Nämnden för hemslöjdsfrågor under adress Nämnden för hemslöjdsfrågor, Box 470 30, 100 74 Stockholm. Tel 08-744 96 00.

Linkonferens på Sätergläntan

Clas Johnsson

Helgen 23-25 oktober samlas linföreningarna till konferens på Sätergläntan i Dalarna. På programmet finns bl a linhantering för bästa kvalitet. Greta Johansson och Hellmuth Kaulich blir våra föreläsare. Dessutom ska vi lära oss mer om oljelin och dess konserverande förmåga inom byggnadsvården. Naturligtvis finns även utrymme avsatt för föreningarna att dryfta egna spörsmål. Varje förening kan skicka tre personer, i första hand styrelseledamöter, men är Du intresserad så hör av Dig till styrelsen snarast.

Veckoslutskurs i linkännedom - linberedning

Clas Johnsson

Länshemslöjden i Kristianstad anordnar kurs över två veckoslut, totalt 38 lektioner. Kursplats: Brösarp. Anmäl till hemslöjdskonsulenterna tel 044-10 10 04.

"Väv en handduk i lin"

Clas Johnsson

Glimmebodagruppen arrangerar en tävling tillsammans med Länshemslöjden i Kristianstad. Handduken ska vara i minst halvlinne, valfri teknik och bör vara fälld. Deltagarna bör ha anknytning till Albo härad eller vara medlem i Albo hä-

rads hembygdsförening. Upplysningar lämnas av Eva Lindgren, tel 0414-73 039 och Britt-Marie Persson, tel 0414-73 210. Tävlingsstiden utgår 1 april 1993.

Riksgruppen för linets utveckling

Clas Johnsson

Riksgruppen, som består av representanter från olika linprojekt i landet planerar ett linseminarium i månadsskiftet nov-dec. Det ska äga rum i Örebro och vänder sig främst till beslutsfattare och nyckelpersoner med anknytning till förädling, användning och utveckling av linneprodukter, speciellt oljelin.

Riksgruppen vill på det här sättet ge ökad uppmärksamhet åt linfrågorna. Regeringen lämnade ett negativt svar på riksgruppens anhållan om medel i slutet av förra året och det gäller att inte ge upp, utan att fortsätta och bearbeta myndigheterna och sprida information om linets unika egenskaper.

Linnet genom livet

En utställning av lin i nyproduktion. En utställning om linne för bädd och bord av Barbro Grytnäs. Utställningen har visats på Textilmuseet Mulhouse i Paris, Form Design Center i Malmö samt nu på sensommaren på Skansen i Stockholm.

Bakgrund till linneutställning i Paris.

Hösten 1988 fick jag erbjudandet att göra en linneutställning för Svenska kulturhuset i Paris.

Den visades där under oktober och november 1991. Enligt Kulturhusets besöksstatistik är den en av de mest besökta utställningarna under de senaste 20 åren.

Flera muséer och kulturhus runt om i landet har anmält sitt intresse. Utställningen är nu bokad t o m sommaren 1994.

Motivation till uppdraget.

I vanliga fall arbetar jag som designer enbart på uppdrag av företag som har eller kan anvisa produktionsmöjligheter. Någon sådan producent fanns inte att tillgå i detta sammanhang. Jag har själv uppsökt tillverkare och lagt beställningarna på de produkter som utgör utställningen.

En del av alstren är tillverkade på industrier, men det mesta är hantverk. Genom att presentera ny design i ett helhetsperspektiv har jag velat visa på hur rikt - men tyvärr många gånger bortglömt - mycket av vårt kulturarv är. Textila produkter satta i sitt brukssammanhang och förankrade i traditioner, där föremålets nytta är satt i fokus. Ett exempel på bruksting med svensk identitet för inhemska konsumenter, men också för Europa.

Att arbeta från idé och design till produktion har varit en rik och betydelsefull erfarenhet. Nya vägar och mål är nödvändiga när vår textilindustri blivit så begränsad.

Utställningstema

Linne för bädden och bordet till vardags och fest - från livets början till livets slut.

Det är inte ting för snabbkonsumtion, snarare långt borta från "slit och släng" och "tvätta, torka, ta på".

Vård, skötsel, materialrespekt och förändrade konsumtionsattityder är utställningens röda tråd. Jag vill också åskådliggöra skillnaderna i våra krav på de föremål/ting som skall fungera och brukas dagligen, till skillnad från högtidens och festens förutsättningar.

En förändring av konsumtionsattityder är nödvändig som en del av miljömedvetenheten. Vår välfärd och framtid måste baseras på kvalitet, istället för kvantitet.

Utställningen är till viss del ett debattinlägg med kommersiella ambitioner och aspekter, vilket kan tyckas motsägelsefullt, men jag hoppas att slutresultatet

skall visa att kommersialism, kvalitetsvärden och kulturarv går att förena.

Igår, idag och imorgon

När vi nu griper oss an att rädda en tradition och ett arv, är det i sista minuten, menar Barbro Grytnäs och många med henne. Svenska lintillverkningen är näst intill ödelagd både vad gäller hantverk och industri. Nu gäller det att finna en form för båda. Som någon formulerat det: Det är som att leva i två världar samtidigt, eller kanske tre. Gårdagens, dagens och morgondagens.

Nu måste vi fråga oss vilken som kan vara vår nisch, säger Barbro Grytnäs. - Att motivera svenskar för lin när det gäller kläder är vanskligt, eftersom vi lider av ett utslättningsyndrom här i landet, bokstavligen. I Sverige är allt skrynkligt fult, medan man i till exempel Italien knappast kan tänka sig någonting elegantare än en linnekostym i sommarvärme, den må sedan vara hur skrynklig som helst.

Linne för inredning, privat och offentlig, ligger därför närmare till hands. Så sent som på 50-talet bäddades med linnelakan på svenska sjukhus. Linet svalkar, är smutsavstötande, samlar upp fukt och torkar snabbt.

Skönhet och fantasi

För utställningen "Lin i nyproduktion" i Järvsö 1989 gjorde Barbro Grytnäs både kläder och inredningstextilier. Den här gången har hon lagt tonvikten vid bädden och bordet. Utställningen är en installation med sängen som genomgående tema, från vaggan till svepningen, ofta med anknytning till milstolpar i livet och högtidliga tillfällen.

Här betonas vårt djupa behov av skönhet och fantasi, en starkt positiv romantisk längtan till glädje och harmoni. Alltifrån dopkassen i flaknäver med små tygbitar i olika färger och bäddad med lakan prydda med knypplade stjärnor, via den Kleinblå tonårssängen med sina stjärnbeströdda lakan, bröllopsängen med

mönsterbudskap om tro, hopp och kärlek, folkloresängen i färgstark hälsingeinspirerad målning, den omtänksamt funktionella sjukhussängen och till svepningen.

En del av utställningen "Min barndoms bäddar" berättar om Barbro Grytnäs egna bäddar som liten hemma i Grytnäs, Leksand, inte minst sommartid på höskullen eller i kojor.

Belysta blir två livsgärningar inom linkonsten. Dels den Britta Lindell i Leksand står för som bärare av en tradition som förr var så självklar, dels är det Märta Brizell på vävstugan i Hagens by i Leksand, som förenar tradition och förnyelse.

Ur broschyren "Det stoff som drömmar vävas av". Se utställningen om Ni kan.

Linsommaren

Förr fanns det så mycket folk här i byn
De pysslade med sitt hela dagarna
Om somrarna färdades de överallt
och hade genvägar allastans
Det fanns ingenting som de inte såg
Ett år hade min far sått ovanligt mycket lin
Då kom en av dessa ... som inte längre
finns här och sa till far, att det var
som att komma till sjön när han kom
till det där linlandet
Jag trodde jag såg sjön, sa han
Det var den tiden då linet blommade

Ur Lars Huldén: Heim, hem (Fripress 1977)